Wijnjewoude Energie Neutraal 2025

Besparen Wijnjewoude

Plan van Aanpak

Wijnjewoude, maart 2021

Inhoud

Inleiding 3
Doelstelling en resultaten 4
WEN Uitgangspunten 4
Regie bij de bewoner 4
Stimuleringsbijdrage Energiebesparing 5
Participerend Actie Onderzoek 5
Plan van aanpak “WEN komt bij je langs” 6
Begroting 8
Deelnemers en samenwerkingspartners 10
Samenwerking Rijksuniversiteit Groningen 11
Planning 12
Deadlines 12
Verantwoording 13
Communicatie 14
Risico beheersing Besparen 14
Bijlage 1 16

Inleiding

Omdat het hard nodig is de opwarming van de aarde af te remmen en de negatieve effecten daarvan op mens en dier te voorkomen, hebben we in 2015 de Coöperatie Wijnjewoude Energie Neutraal opgericht. Met deze coöperatie willen wij onze duurzame dorpsdroom realiseren: 'In 2025 produceren we in Wijnjewoude minimaal zoveel duurzame energie als we in ons dorp nodig hebben.'
We spraken met elkaar af om SAMEN te besparen op energielasten, groene energie op te wekken en te werken aan een duurzame toekomst.
Het woord SAMEN vormt de kernwaarde van waaruit de Coöperatie WEN functioneert. De leden voelen zich eigenaar en zijn dat ook! Leden bepalen welke energiebronnen we gebruiken en hoe we eventuele winsten gaan inzetten.
Alle duurzaamheid bevorderende activiteiten dienen ook de saamhorigheid en leefbaarheid van het dorp. Winst is geen doel.
Nu WEN geselecteerd is voor het Programma Aardgasvrije Wijken krijgt Wijnjewoude een prachtige kans om gestructureerd aan het verduurzamen van het dorp te werken. WEN voelt het als een maatschappelijke verantwoordelijkheid om de kennis en de resultaten van de projecten te delen. Het is logisch, dat het focus in de eerste jaren op de eigen projecten ligt. In het volgende Plan van Aanpak zal er meer aandacht besteed worden aan het gestructureerd delen van de leerervaringen. Voor nu pakten we alles op dat op onze weg komt, om van anderen te leren en anderen deelgenoot te maken van onze leerervaringen.

De aanpak in Wijnjewoude stoelt op twee pijlers:

1. Groengas om alle woningen aardgasvrij te maken

De kern van de aanpak is om aardgas te vervangen door groengas dat vanuit biogas uit mestvergisting is opgewerkt tot aardgaskwaliteit. Dit groengas kan via de bestaande gasinfrastructuur van netbeheerder Liander worden gedistribueerd. Het netwerk heeft hiervoor voldoende capaciteit. Door de eigen opwekking van groengas zouden alle woningen en utiliteitsgebouwen in het dorp in 2028 gegarandeerd aardgasvrij kunnen zijn, ook de woningen en utiliteitsgebouwen die nog niet zelf kunnen investeren in isolatie of het opwekken van elektriciteit. Met de mest van boeren uit Wijnjewoude kan 1,0 miljoen m^3 groengas worden geproduceerd.

2. Gas besparen

Tegelijkertijd is de strategie om ook het gasverbruik fors te reduceren. Het huidige aardgasverbruik bedraagt 1,8 miljoen m^3. Door isoleren, door de inzet van (hybride) warmtepompen en door ander energiegedrag moet het huidige verbruik terug worden gebracht naar 1,0 miljoen m^3, zodat het dorp zelfvoorzienend is met groengas uit eigen mest.

Door deze aanpak wordt Wijnjewoude binnen 8 jaar fossielvrij. De inwoners gebruiken dan evenveel gas als er binnen het postcodegebied 9241 wordt opgewekt, met ook nog eens een goede balans tussen opwek en verbruik over de seizoenen. Het plan is ontwikkeld door het dorp zelf en een krachtige vrijwilligersorganisatie levert een onmisbare bijdrage aan dit resultaat.

Om het bovenstaande te realiseren zijn er meerdere programma's opgestart. Eén van deze programma's is het programma Besparen dat met betrekking tot het gasverbruik als doel heeft het gezamenlijke verbruik in het dorp met ca 45% terug te brengen. De stimuleringsbijdrage vanuit de Proeftuin zal daarbij helpen.
In dit document zal de specifieke aanpak van dit programma worden beschreven.

Doelstelling en resultaten

De inhoud van het plan voor besparen, zoals op hoofdlijnen beschreven in de aanvraag PAW, is voor Gemeente en WEN leidend voor de uitvoering. Hierin is een uitgebreide toelichting op de aanleiding, uitgangspunten, achtergrond en randvoorwaarden opgenomen.
Ook het doel is daarin beschreven helder beschreven:
Alle 850 huishoudens in postcodegebied 9241 gebruiken gezamenlijk in 2025 (uiterlijk 2028) 45% oftewel 0,8 miljoen m^3 minder gas dan in 2017 (1,8 miljoen m^3).

Dit doel zal worden bereikt doordat de bewoner inzicht krijgt in zijn energieverbruik en met inzet van de stimuleringsbijdrage Energiebesparing de best passende besparingsmaatregelen neemt. Op die wijze worden de in de PAW genoemde resultaten gerealiseerd.

1. isolatie woningen en gebouwen; besparing 20 %
2. de inzet van hybride warmtepompen; besparing 20 %
3. ander energiegedrag inwoners en bedrijven; besparing 5%.

In de praktijk betekent dit dat

- woningen met A of B label naar label A++ gaan,
- woningen met C of D label naar label B gaan en
- woningen met labels E, F of G naar label C

Met deze stappen komt 60% van woningen (493 van de 841) op een A++, A of B label. De overige 40% zit dan op een C label.

WEN Uitgangspunten

De WEN Werkwijze heeft twee belangrijke uitgangspunten "Regie bij de bewoner" en "Participerend Actie Onderzoek".

Regie bij de bewoner

Iedere bewoner is uniek en vrij om zijn leven op zijn unieke manier vorm te geven en een goed leven voor zichzelf te creëren.
De regie en de verantwoordelijkheid voor het energieverbruik en het verlagen daarvan, ligt bij de bewoner zelf. WEN daagt de bewoners uit om inzicht te krijgen in het

energieverbruik, de best passende besparingsmogelijkheden te vinden en deze uit te voeren. De stimuleringsregeling Proeftuin helpt hen daarbij.

Dat de regie bij de bewoner ligt, betekent dat hij zijn eigen plan maakt en uitvoert. WEN activeert, geeft desgewenst advies, biedt ondersteuning en stelt de stimuleringsbijdrage beschikbaar. Deze visie is tevens de basis voor de Stimuleringsregeling Energiebesparing.

Dit betekent ook dat initiatieven van WEN in principe een antwoord zijn op vragen van inwoners. Activiteiten bereiken immers alleen maar hun doel als de doelgroep er behoefte aan heeft en zich bewust is van de noodzaak. Alles begint dus met het ophalen van de wensen en vragen van de inwoners.
Deze werkwijze bevordert dat bewoners met een idee voor een actie ook meedenken en meewerken in het organiseren hiervan.

Stimuleringsbijdrage Energiebesparing

Buiten de energie die bespaard kan worden met het aanpassen van gedrag, kost energie besparen geld. Door de middelen die ter beschikking komen vanuit de PAW kunnen bewoners tegemoet gekomen worden met een Stimuleringsbijdrage Energiebesparing. We stellen per bewoner in de eerste fase (tot eind 2023) een bedrag van 2000 euro per adres beschikbaar. Met het beschikbaar stellen van deze bijdrage stellen we bewoners in staat om maatregelen te nemen die bijdragen aan het behalen van de doelstelling. De voorwaarden voor deze stimuleringsbijdrage leggen we vast in een reglement. Zie bijlage 1 voor een toelichting op de uitgangspunten en voorwaarden voor het reglement en het proces van toekenning van de stimuleringsbijdrage.
Het proces van ontvangst tot uitbetaling van de bijdrage wordt vastgelegd. Reacties van de inwoners en de aangevraagde stimuleringsbijdragen worden binnen 1 maand afgehandeld. Om per adres bij te houden welk deel van de stimuleringsbijdrage besteed is, leggen we een klantbeheer systeem aan.
In een tweede fase van de Proeftuin die start per 1 januari 2024 stellen we vast hoe we de rest van de gelden ter beschikking stellen.

Participerend Actie Onderzoek

Omdat er nog weinig bekend is over de effectiviteit van acties om te komen tot duurzaam gedrag, kiezen we voor continue meting van de resultaten en passen we onze volgende interventie daarop aan. Dit gebeurt met de wetenschappelijk onderbouwde methode Participerend Actie Onderzoek.

Het uitgangspunt is dat eigenaarschap van elke bewoner de kritische succesfactor is. De besparingsdoelen kunnen alleen gehaald worden als de bewoners bereid zijn tot verandering en zich hieraan persoonlijk committeren.
Uit onderzoek is gebleken dat persoonlijk commitment om te besparen bij het overgrote deel van de burgers alleen maar wordt bereikt als het leuk is en als het waarde toevoegt, zoals wooncomfort of geld bespaart.

Dat doel, eigenaarschap van bewoners, wordt bereikt als we de vragen van de bewoners centraal stellen en daar de activiteiten op baseren. Vervolgens is de kern dat elke actie

door een werkgroepje wordt voorbereid en uitgevoerd. In dit werkgroepje zitten ook inwoners bij wie de vraag leefde. Zij zijn dus direct belanghebbende.

Al werkende weg wordt er feedback opgehaald, worden resultaten gemeten, vindt reflectie plaats en wordt bijgestuurd.
Met deze werkwijze blijkt welke acties het beste resultaat geven en waar de verbeterpunten liggen, die vervolgens direct opgepakt worden. Ook wordt zo samen met ervaringsdeskundigen bepaald of een activiteit in meerdere buurten ingezet kan worden of zelfs voor het hele dorp. Zie figuur 1.
Deze feedbackloops kunnen zowel persoonlijk als op groepsniveau continu doorlopen worden om de harde en zachte kant van de resultaten te meten en daarop te reflecteren.
Elk overleg wordt afgerond met de vraag: 'helpt dit jou/mij bij besparen?' zodat we continu het leereffect merkbaar en meetbaar maken.

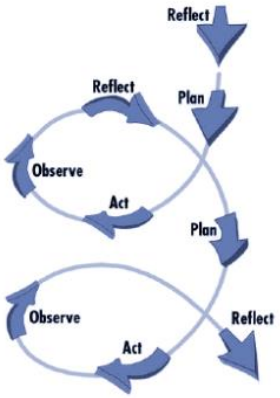

Figuur 1. Feedbackloop

WEN adviseert, stimuleert, ondersteunt, organiseert de leerervaringen en legt deze vast.

Plan van aanpak "WEN komt bij je langs"

De kern van het plan van aanpak is "WEN komt bij je langs" Dit is in eerste instantie opgezet in twee fasen.
In de eerste fase wordt het gehele dorp bereikt en wordt de stimuleringsbijdrage aan iedereen bekend gemaakt. In de tweede fase is de aanpak per buurt. Wijnjewoude heeft 20 buurtverenigingen met gemiddeld ca 40 woningen, met hen wordt de kern van de buurtaanpak ontwikkeld en georganiseerd.

Eerste fase
Als opening van de Proeftuin Aardgasvrij Wijnjewoude ontvangt elke bewoner in de week van 1 april huis aan huis een aantrekkelijke en uitnodigende kaart van WEN. Het kaartje nodigt uit tot persoonlijke energiebesparing waarvoor voor de eigenaar/bewoner vanuit de Proeftuin een stimuleringsbijdrage energiebesparing van € 2.000,- per woning beschikbaar is. Voor de huurder/bewoner komt er een aparte stimuleringsregeling. De volledige informatie over besparingsmogelijkheden, de stimuleringsregeling en het bijbehorende aanvraagformulier kan men dan vinden op www.wen.frl
Tevens zal in diezelfde week op diverse manieren publiciteit gegeven worden aan de opening van de Proeftuin Aardgasvrij Wijnjewoude via media en www.wen.frl. Met het breed en persoonlijk bekend maken van de stimuleringsbijdrage bij alle inwoners van Wijnjewoude is de eerste mijlpaal bereikt.

Een deel van de inwoners zal op grond van het kaartje direct in actie komen en een stimuleringsbijdrage aanvragen.

Tweede fase
De inwoners die in de eerste fase niet reageren worden in de tweede fase persoonlijk benaderd. Voor hen geldt zeker “WEN komt bij je langs”. Het uitgangspunt daarbij is dat deze persoonlijke benadering wordt georganiseerd door WEN samen met de buurtverenigingen. Begonnen wordt met de buurt die zich als eerste aanmeldt en vervolgens komen alle buurten aan de beurt.

Bij deze buurtactie wordt elke bewoner persoonlijk benaderd om te achterhalen hoe men denkt over het eigen energieverbruik en of men plannen heeft voor besparing en daarbij overweegt de stimuleringsbijdrage aan te vragen. Ook wordt gepeild welke behoefte men heeft aan informatie of ondersteuning.
Het effect van de buurtactie wordt versterkt doordat er bij alle huizen in dezelfde buurt wordt aangebeld, zodat er ook gemakkelijk gesprekken ontstaan tussen de buren onderling.
Mijlpaal 2 is bereikt als er met alle bewoners contact is geweest en in buurtverband verkend is waar behoefte aan is. Hierop zal direct of in fase 3 geanticipeerd gaan worden.

Tijdens en na de buurtactie reageert een klankbordgroep van WEN en buurtbewoners op alle opmerkingen, vragen en plannen.
De vragen en opmerkingen, die naar voren zijn gekomen worden omgezet in acties. Deze worden dan samen met de buurt en met ondersteuning van energiecoaches georganiseerd. Zo nodig worden de bewoners geholpen bij het aanvragen van de stimuleringsbijdrage.

Door de methode “WEN komt bij je langs” en het daarbij behorende persoonlijk contact zullen inwoners die op eigen initiatief niet in actie komen wel tot actie worden verleid.

Creëren van een context van energie besparen (onderdeel fase 2)
Gedrag wordt sterk bepaald door de context. Als er wat lekkers op tafel ligt, eet je het; als er niets ligt, neem je ook niets. Om energie te besparen zo makkelijk mogelijk te maken en er toe aan te zetten, creëert WEN een context die hiertoe uitnodigt. WEN stelt informatie en advies beschikbaar. De website is daarin belangrijk. WEN brengt mensen bij elkaar, zodat men van elkaar kan leren. WEN deelt voorbeelden, maakt resultaten zichtbaar en zet sociale beïnvloedings- technieken (sociale vergelijking, status, autoriteit inzetten enz.) in om mensen in actie te laten komen. Het creëren van een context waarin energie besparing iets is wat er bij hoort en wat je doet, draagt indirect bij aan het behalen van de besparingsdoelstellingen.

Continue leereffect
Direct na afloop van een buurtactie evalueert WEN de actie samen met de klankbordgroep. Deze werkwijze versterkt het leereffect. Wat werkte wel en wat had onvoldoende effect. Deze leerervaringen worden meegenomen bij de volgende buurtactie in een andere buurt, zodat de kwaliteit van de WEN-methode steeds verbetert. Het zou zelfs zo kunnen zijn, dat WEN als effect van het leren het principe van de buurtactie gaat verlaten en een andere uitwerking kiest. Dat is het mooie en het ingewikkelde van leren, je weet nooit precies wat het op gaat leveren, maar beter wordt het wel.
Professor Linda Steg van de faculteit Gedrags- & Maatschappijwetenschappen van de RUG wordt betrokken bij het definitieve ontwerp en de evaluatie van het leerproces.

Begroting

Project Besparen 2021-2022	2021	2022	Totaal
Opening proeftuin 'WEN komt bij je langs' 3 april			
- Ledlampen (1.000 x € 5)	€ 5.000,00		€ 5.000,00
- Communicatie & publicatie	€ 2.000,00		€ 2.000,00
- Kaart, oplage 1.000	€ 2.000,00		€ 2.000,00
- 5 cartoons (aansluiten bij de huisstijl cartoons WEN) à € 150	€ 750,00		€ 750,00
Start materiaal energiecoaches	€ 2.000,00		€ 2.000,00
Projectleiding besparen	€ 50.000,00	€ 50.000,00	€ 100.000,00
Project ondersteuning	€ 10.000,00	€ 5.000,00	€ 15.000,00
Stimuleringsregeling	€ 928.000,00	€ 928.000,00	€ 1.856.000,00
Administratie Stimuleringsregeling	€ 35.000,00	€ 35.000,00	€ 70.000,00
Bijeenkomsten acties (nog in te vullen)	€ 10.000,00	€ 15.000,00	€ 25.000,00
CRM abonnement	€ 1.500,00	€ 1.500,00	€ 3.000,00
Programma Manager	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 40.000,00
Algemene WEN kosten 5% ict, website, accountant, administratie, facilitair	€ 53.000,00	€ 53.000,00	€ 106.000,00
	€ 1.119.250,00	€ 1.107.500,00	€ 2.226.750,00

Tijdpad
De eerste fase van “WEN komt bij je langs” start in de week van 1 april (week 13). Naar verwachting zal WEN ca 6 weken nodig hebben om de eerste reacties en de aanvragen voor een stimuleringsbijdrage te verwerken. De eerste fase duurt dus tot in mei.
De reacties en aanvragen die spontaan binnen komen zullen uiteraard met voortvarendheid door WEN worden afgehandeld.

In mei komt dan capaciteit vrij om te starten met de tweede fase van “WEN komt bij je langs”, de buurtacties.
Naar verwachting zal een buurtactie inclusief het afwikkelen van de vragen en de aanvragen voor een stimuleringssubsidie ongeveer 4 weken in beslag nemen. Het uitvoeren van alle 22 buurtacties kan tot december 2022 duren.

Fase 3, die afhankelijk is van de resultaten van fase 2, gaat op zijn vroegst na de zomer van 2021 van start. In deze fase zullen acties worden opgezet die aansluiten bij de wensen van de bewoners en/of gericht zijn op een bepaalde doelgroep. Er zijn al verschillende ideeën, zo staat al vast dat er een project gericht op kinderen in samenwerking met de scholen wordt gedaan. Verdere concretisering van de plannen volgt later omdat dit afhankelijk is van de ervaringen en wensen die in fase 2 naar voren komen. Een concrete uitwerking volgt.

Incidentele acties
Gedurende de hele looptijd van “WEN komt bij je langs” kunnen ook kortdurende campagnes of info-acties voor het hele dorp of voor groepen bewoners worden uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan promotiecampagnes waterzijdig inregelen cv of een informatie-actie over warmtepompen. Voorwaarde is dat uit de buurtacties of andere contacten blijkt dat er behoefte aan is. De acties worden altijd georganiseerd door werkgroepen waarin belanghebbende inwoners deelnemen.
Daarnaast gaat WEN in samenwerking met de basisscholen een energie-actie organiseren speciaal gericht op kinderen.

Duurzame opwek
Het opwekken van duurzame stroom helpt indirect mee aan het besparen op gas. Zo is voor de warmtepompen die weliswaar gas besparen, extra stroom nodig. Daarom zijn het plaatsen van zonnepalen op particuliere daken, evt. kleine windmolentjes en het installeren van een thuisbatterij, onderwerpen die in de dialoog met de inwoners aan de orde komen.

Bereikbaarheid WEN team
WEN is bereikbaar via de website en mail. WEN zorgt dagelijks voor een snelle en doelmatige afwikkeling van de binnen gekomen reacties.
Alle beschikbare informatie zal op www.wen.frl toegankelijk zijn en wordt wekelijks actueel gehouden.

Omdat de bewoner centraal staat zal het overleg met de bewoners vooral bij hen thuis zijn. Dan kun je zien en aanwijzen waarover je het hebt.

Als uit de reacties van de bewoners blijkt dat er behoefte is aan een ‘Energiecentrum’ waar je informatie kunt krijgen, voorbeelden kunt zien en energiecoaches en bewoners-ambassadeurs kunt spreken dan zal dat in de Swingel worden ingericht.

Deelnemers en samenwerkingspartners

Voor de uitvoering van “WEN komt bij je langs” is een WEN team beschikbaar dat bestaat uit:

- **Projectleider** Besparen
- Een **kernteam Besparen** dat zorgt voor de uitvoering van de acties, plannen voorlegt aan klankbordgroepjes of een werkgroep inricht voor een afgebakende activiteit. Daarnaast houdt het kernteam het geheel in beeld, is budgetverantwoordelijk en heeft verbinding met WEN als geheel.
- **Projectondersteuning**
- **Energiecoaches** die bewoners stimuleren en begeleiden bij het ontwikkelen van hun plannen. Zij kunnen individuele vragen beantwoorden en buurtacties ondersteunen. De energiecoaches worden ingezet op basis van hun kwaliteiten, vaardigheden en beschikbaarheid.
- **Commissie Aanvraag Stimuleringsbijdrage** voor de afwikkeling van de stimuleringssubsidie. De commissie wordt gevormd door een vertegenwoordiger van WEN een vertegenwoordiger van de gemeente Opsterland en een onafhankelijk voorzitter.
- **Klankbordgroepen per buurt** in de tweede fase van ‘WEN komt bij je langs’
- En daarnaast vele **betrokken bewoners** in het dorp die bereid zijn om mee te denken en werken op thema’s.

Daarnaast kunnen bewoners zelf advies inwinnen bij:

- Onafhankelijk energieadviseurs in Wijnjewoude en directe omgeving. De kosten van advisering kunnen deels vanuit de stimuleringsbijdrage worden vergoed.
- Bewoners of deskundigen in het dorp of directe omgeving die zichzelf beschikbaar stellen voor advies.
- Professionals zoals lokale installatiebedrijven/ bouwbedrijven die beschikbaar zijn voor het uitvoeren van de plannen van de bewoners.

Deze mensen kunnen zich presenteren via de website www.wen.frl

Koppelkansen.
Inmiddels is al gestart met het betrekken van de ondernemersvereninging van Wijnjewoude. Hen wordt gewezen op de kansen in dit project. Er is al een bedrijf, dat zelfstandig een aanbod gemaakt heeft voor alle inwoners van Wijnjewoude gerelateerd aan de PAW. Andere ondernemers bereiden dit voor. Er is ook al overleg gaande met landelijke spelers op het terrein van duurzame warmtevoorziening.
In nauw overleg met de ondernemers in Wijnjewoude wordt dit nader uitgewerkt, waarbij de ondernemersvereniging de globale lijn uitzet en individuele bedrijven hun eigen aanbod ontwikkelen.

Er wordt nadrukkelijk gezocht om mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt, maar ook inwoners, die een leegte in hun bestaan ervaren en/of zich eenzaam voelen te betrekken bij de activiteiten van WEN. Het succes uit de beginperiode, toen WEN een werkloze uit de bouw opgeleid heeft tot duurzaamheids adviseur, smaakt naar meer. Nadeel is wel, dat hij nu nauwelijks meer tijd heeft om als vrijwilliger voor WEN te functioneren. Alle nieuwe inwoners worden bezocht en bij de huis-aan-huis actie wordt dit aspect nadrukkelijk meegenomen.

In Wijnjewoude wordt gewerkt aan het project Gezond Wijnjewoude. De kern hiervan is, dat de inwoner de eigen regie gaat nemen voor zijn eigen gezondheid: “Leefstijl als medicijn.” De parallel met de eigenverantwoordelijkheid voor duurzaamheid dringt zich op. Het gaat om dezelfde basis attitude. Er gaat aandacht besteed aan het bevorderen van synchroniciteit tussen beide bewegingen.

Samenwerking Rijksuniversiteit Groningen

Vanaf november 2020 werken we samen met studenten en docenten van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) vanuit de opleidingen ‘master psychologie’ en ‘designing interventions’ om mee te denken richting een duurzame gedragsverandering bij energiebesparing en verduurzaming.

De uitkomsten van het onderzoek zijn op 20 januari 2021 aan WEN gepresenteerd door de studenten. De interventies ‘isoleren m.b.v. warmtecamera’ en ‘je thermostaat lager m.b.v. een app’ worden meegenomen als mogelijkheden om met een buurt uit te voeren (tweede fase). De interventies gericht op duurzame gedragsverandering in energieverbruik m.b.v. goody bag artikelen en een folder nemen we mee in het programma van de opening van de proeftuin.

Vanaf het schooljaar 2021/2022 willen we studenten verbinden aan WEN die afstuderen aan de RUG en hun afstudeeropdracht willen gaan doen over Besparen in Wijnjewoude. Het heeft onze voorkeur dat zij concreet meewerken in Wijnjewoude. Diverse mogelijkheden voor samenwerkingsvormen zijn besproken en zullen uitgevoerd worden om het leereffect van dit programma zo optimaal mogelijk te maken.

Planning

Deadlines

Concept Werkplan Gedrag & Besparen	klaar op 1-1-2021
Presentatie bestuursvergadering	6 januari 2021
Akkoord van gemeente	15 februari 2021
Voorbereidingen eerste fase, zie werkplan	klaar op 15 maart 2021 (start week 13)
Voorbereidingen tweede fase, zie werkplan	klaar op 15 april 2021 (start in mei)
Uitvoering fase 2, zie werkplan	Vanaf mei tot december 2022
Concretisering fase 3 n.a.v. ervaringen/ wensen	Vanaf 2022

Verantwoording

De eindverantwoordelijkheid voor het plan van aanpak Besparen ligt bij de programmamanager van WEN, Tjerk Sinnema en bij de voorzitter Pieter de Kroon.

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering ligt bij projectleider Tina Hulst.

WEN maakt een professionaliseringsslag nu de PAW-subsidie is toegekend. Besparen is hier een belangrijk onderdeel in. Daarom heeft het WEN bestuur onderschreven dat er voor Besparen een kernteam geformeerd wordt met o.a. bestuursleden.
Het kernteam Besparen zal het geheel en de samenhang binnen Besparen in het oog houden en aansturen.

De uitvoering wordt gedaan in werkgroepen die de werkwijze hanteren zoals in hoofdstuk 3 beschreven staat. Bij elke activiteit wordt een werkgroep geformeerd.

Communicatie

Communicatie en visualisatie in Wijnjewoude en via de Ban, op de website wen.frl en social media is heel belangrijk de komende jaren. Bewoners kunnen met elkaar en anderen delen wat ervaringen zijn op het gebied van besparen.

- Facebookpagina maken voor energiebesparingservaringen van bewoners en door bewoners in Wijnjewoude.
- Resultaten van besparen visualiseren in het dorp.
- Op de website van WEN een bespaarpagina maken waar tips en adviezen en formats beschikbaar zijn voor bewoners. Tevens concrete links naar websites met onafhankelijke adviezen passend bij elke stap.

Bij alle vormen van communicatie zal Janny Janssen betrokken worden zodat er eenduidig gecommuniceerd wordt vanuit WEN.

Risico beheersing Besparen

Uiteraard is er ook altijd een kans, dat de aanpak niet aanslaat. De lerende opzet van het programma bewerkstelligt overigens, dat er voortdurende reflectie plaats vindt op de acties. En op basis daarvan kan er dan bijstelling plaats vinden.
We hebben specifieke aandacht besteed aan de volgende risico's:

Risico	Beheersmaatregel
Bewoner komt niet in actie	Stimuleringsbijdrage is beschikbaar. Acties zijn kort cyclisch en participatief actie- onderzoek vindt plaats, zodat bijstelling snel kan plaats vinden.
Stimuleringsbijdrage draagt niet bij aan energiebesparing	Regeling en proces toekenning is zo opgesteld dat dit risico minimaal is. Effect regeling wordt zeer regelmatig geëvalueerd.
Project Besparen loopt niet volgens plan.	Verantwoordingsproces is intensief. Programmamanager WEN en Bestuur zijn nauw betrokken. Daarnaast kan gemeente op afroep adviseren.

<u>Risico: Geen draagvlak voor regeling.</u>
Oplossing: Het proces is zo ingericht, dat in principe geen enkele aanvraag afgewezen wordt. Daarom is het karakter van de regeling ook geen subsidie verstrekking, maar stimulering. Aanvragen, die niet passen bij de doelstelling worden terug verwezen naar de aanvrager. En hij/zij wordt in staat gesteld, eventueel met behulp van de energie coach, de aanvraag opnieuw in te dienen. En dat is de kern van stimulering, doorgaan tot het wel lukt. En als de regeling niet aanslaat, hebben we het geld nog, worden de oorzaken geanalyseerd en nieuwe acties ontworpen.

Risico: Inwoners zijn niet betrokken
Betrokkenheid van de bewoners is de belangrijkste randvoorwaarde voor het slagen van ons proces. Wanneer dit mislukt, hebben we misschien wel iets geleerd, maar is de Proeftuin niet geslaagd!
Oplossing: Het hele proces is interactief ingericht. Dit is de basis methodiek en verder worden de methodes en de acties niet van te voren structureel vastgelegd, maar wordt na goed geluisterd te hebben naar de bewoners en de ondernemers de best passende vervolgstappen gezet. En bij dilemma's adviseert de RUG ons. Dit biedt, denken wij, voldoende garantie om dit risico af te dekken.

Risico: Administratie proces loopt niet goed.
Oplossing: Het administratieve proces wordt met professionele ondersteuning ingericht. Ruim voor 1 april wordt er getest in de praktijk en proefaanvragen ingediend door WEN-leden. Mochten er haperingen in het systeem zijn, is er nog tijd en ruimte om aanpassingen te doen en bij te stellen. Mocht er onverhoopt een ernstige stagnatie optreden, dan is er al een schaduw werkwijze uitgewerkt om de eerste aanvragen handmatig te verwerken en op te slaan. Desnoods kunnen deze dan later in het geautomatiseerde systeem ingevoerd worden.

Bijlage 1

Toelichting op regeling en proces Stimuleringsbijdrage Energiebesparing WEN

Om Wijnjewoude energieneutraal en aardgasvrij te maken, moet energie bespaard worden. Met de gelden uit de Proeftuin Aardgasvrije Wijken kunnen we bewoners stimuleren energie te besparen door een financiële bijdrage te leveren voor de benodigde investeringen. Daartoe hebben we een regeling gemaakt en een proces voor toekenning ontworpen.

Uitgangspunten voor het opstellen van de regeling:

- Gericht op doelstelling WEN en PAW; energiebesparing en met name besparing van aardgas
- Voor iedere bewoner (huiseigenaar, huurder en bedrijf)
- Eerlijke en rechtvaardige verdeling van de middelen *(dus iedereen krijgt evenveel en niet wie het eerst komt, wie het eerst maalt)*
- Vanuit de visie dat de bewoner zelf in actie komt en uiteindelijk zelf bepaalt hoe te middelen te besteden
- Gericht op het mogelijk maken van maatwerk
- De regeling is een aanvulling op bestaande regelingen, zoals subsidies voor isolatie van woningen
- Overhead kosten tot een minimum beperken

De regeling is opgesteld en getoetst door WEN in samenwerking met deskundigen, bewoners van Wijnjewoude en is juridisch getoetst. De energieladder is uitgangspunt voor de regeling; eerst isoleren; duurzame verwarming; duurzame, E- opwek en – opslag en energiezuinige apparaten.

Concrete doorvertaling naar de regeling:

- Iedere bewoner van Wijnjewoude krijgt begin april 2021 een waardebon met een Stimuleringsbijdrage Energiebesparing van € 2000 te besteden voor 1 januari 2024 (helft van de looptijd van de PAW).
    - De helft van het PAW budget is hiermee toegezegd. Na deze periode kan bekeken worden wat de effecten zijn en hoeveel middelen besteed zijn en of het mogelijk is een tweede stimuleringsronde te doen.
- In de regeling wordt besparing op gas meer gewaardeerd dan besparing op elektriciteit
- Er wordt rekening gehouden met overheidssubsidies
- Voor huurders geldt dat zij recht hebben op eenzelfde bijdrage als de woningeigenaren en dat zij het deel dat geïnvesteerd wordt in de woning (minimaal 1500 euro), besteden in overleg met de verhuurder en eventuele mede-huurders (bv in gezamenlijkheid zonnepanelen plaatsen op een blok woningen).

Proces uitbetaling stimuleringsbijdrage:

De bewoner kan de stimuleringsbijdrage aanvragen via een digitaal formulier op de website. De aanvraag wordt onderbouwd met een kostenraming en/of offertes.

De aanvraag wordt besproken door een commissie bestaande uit een onafhankelijke voorzitter, een vertegenwoordiger namens de gemeente en een vertegenwoordiger namens WEN. Indien de

commissie vanuit haar deskundigheid ziet dat de kwaliteit van de energiebesparingsmaatregelen mogelijk beter kan, dan wordt de bewoner benaderd om dit door te spreken. De bijdrage wordt binnen 1 maand na toekenning uitbetaald.

De besteding van de middelen en de ingezette acties per adres worden bijgehouden in een daarvoor ontwikkeld administratief systeem.